

HYDERABAD (SIND)
NATIONAL COLLEGIATE BOARD

HSNC Board's

Smt. Chandibai Himathmal Mansukhani College (Autonomous)

(Affiliated to the University of Mumbai)

University College Code : 217-JD Office : T14

Estd. 1965

Principal : Dr. Manju Lalwani Pathak

Ref No: CHM (A) AC/C/01/2025

Date: 18th June 2025

CIRCULAR

The immediate attention of all concerned is invited to this office Circular No. CHM (A) AC 05/2025 dated 19th May, 2025 regarding the Choice Based and Credit Based Syllabus (CBCS) for all subjects of F.Y.B.A & T.Y.B.A. in Marathi SEM - I & SEM - V respectively.

It is hereby communicated that the recommendations of the syllabus made by the Ad-hoc Board of Studies in Marathi coordinated by the Dean, Faculty of Languages in the meeting of Academic Council held on 23rd May, 2025 vide item No. 3.2, have been accepted and subsequently passed.

In accordance, therewith, the syllabus as per the CBCS has been brought into force with effect from the academic year 2025 - 2026 and accordingly the same is attached for reference and is available on the College's website www.chmcollege.in

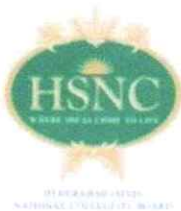
Ulhasnagar - 421 003
18th June, 2025

Dr. Manju Lalwani Pathak

Principal & Chairperson, Academic Council

Copy forwarded for information to:-

- 1) The Dean, Faculty of Languages.
- 2) The Chairperson, Ad-hoc Board of Studies.
- 3) The Controller of Examination.
- 4) The Registrar

HSNC Board's
Smt. Chandibai Himathmal Mansukhani College, Ulhasnagar
(Autonomous)
Affiliated to the University of Mumbai

Bachelor of Arts
(Marathi)
(Aided)

Semester – I

Choice Based and Credit Based syllabus
as per NEP 2020 with effect from the
Academic Year 2025-2026

PREAMBLE

सुमारे दोन हजार वर्षांपासून मराठी भाषा व मराठी वाङ्मय हे आपल्या अभिजात वैशिष्ट्यपूर्णतेमुळे भाषेच्या प्रवाहात आपले महत्त्वपूर्ण स्थान निश्चित करून आहे. आज ज्ञात असलेल्या महानुभाव संप्रदायाच्या वाङ्मयापासून आजतागायत मराठी भाषेने व साहित्याने आपली विविध रूपे धारण केली आहेत. मराठी वाङ्मयाच्या मुळाशी कार्यरत असणाऱ्या अनेकविध प्रेरणा व प्रवृत्तींचा विद्यार्थ्यांना परिचय होणे, आधुनिक मराठी वाङ्मयाच्या इतिहासाच्या स्वरूपाचे त्यांना आकलन होणे, भाषेच्या शास्त्रीय स्वरूपाचा परिचय होणे, साहित्याच्या माध्यमातून समाज व संस्कृतीचा परिचय घडणे व साहित्याच्या सांस्कृतिक संदर्भाची जाण निर्माण होणे, विद्यार्थ्यांमध्ये साहित्यविषयक अभिरुची व संवेदनक्षमता निर्माण होणे, साहित्यकलेचा आस्वाद व समीक्षा करण्याची क्षमता निर्माण होणे, विविध भाषिक कौशल्यांचा परिचय होऊन त्यांच्या उपयोजनाची क्षमता वाढणे यासोबतच आधुनिक तंत्रज्ञानाच्या साहाय्याने भाषेच्या श्रवण, भाषण, लेखन व वाचन या कौशल्यांवर सम्योचित प्रभुत्व निर्माण करणे हे मराठी अभ्यासक्रमाचे ध्येय आहे.

PROGRAMME SPECIFIC OUTCOME (PSOs)

- PSO1:** अभ्यासकांना मराठी साहित्याच्या प्रेरणा व प्रवृत्तींचा अभ्यास करून एकूण मराठी वाङ्मयाच्या इतिहासाच्या स्वरूपाचे आकलन होईल. त्याचबरोबर त्यांना भाषेच्या शास्त्रीय स्वरूपाचा परिचय होईल.
- PSO2:** साहित्याच्या माध्यमातून समाज व संस्कृतीचा परिचय घडेल व साहित्याच्या सांस्कृतिक संदर्भाची जाण निर्माण होईल.
- PSO3:** वेगवेगळ्या वाङ्मयप्रकारांतील व कालखंडातील महत्त्वाच्या साहित्यकृतींचा परिचय होऊन साहित्यविषयक अभिरुची व संवेदनक्षमता निर्माण होईल तसेच . त्यांच्यामध्ये साहित्यकलेचा आस्वाद व समीक्षा करण्याची क्षमता निर्माण होईल.
- PSO4:** विद्यार्थ्यांना विविध भाषिक कौशल्यांचा परिचय होऊन त्यांच्या उपयोजनाची क्षमता वाढेल
- PSO5:** विद्यार्थी मराठी भाषा, तिचा वापर व आधुनिक तंत्रज्ञान यांच्यात समन्वय निर्माण करू शकतील.
- PSO6:** विद्यार्थी श्रवण, भाषण, लेखन व वाचन या भाषिक कौशल्यांवर प्रभुत्व मिळवू शकतील .

**Smt. Chandibai Himathmal Mansukhani College
(Autonomous)**

**First Year B.A.
(Marathi)**

Semester- I

Title: 'नाटक' या साहित्यप्रकाराचा अभ्यास

**Vertical - 1
Major Course - 4 Credit**

**with effect from
Academic Year 2025-2026**

Title: 'नाटक' या साहित्यप्रकाराचा अभ्यास

COURSE CODE: CHMMR11

Sr. No.	Heading	Particulars
1	Description the Course:	नवीन शैक्षणिक धोरण २०२० नुसार कला पदवीसाठी मराठी मुख्य विषय निवडणाऱ्या विद्यार्थ्यांना पहिल्या सत्रात 'नाटक' या साहित्यप्रकाराचा अभ्यास ही अभ्यासपत्रिका अध्ययनासाठी असेल. प्राचीन काळापासून भारतीय व पाश्चात्य परंपरेत 'नाटक' हा एक महत्त्वाचा साहित्यप्रकार राहिला आहे. मराठी भाषेतही 'नाटक' या महत्त्वाच्या साहित्यप्रकाराची समृद्ध परंपरा आहे. म्हणून मराठी भाषा आणि साहित्याचे अध्ययन करणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी 'नाटक' या साहित्यप्रकाराचे अध्ययन महत्त्वाचे ठरते. 'नाटक या साहित्यप्रकाराचा अभ्यास' या अभ्यासपत्रिकेत 'नाटक' या साहित्यप्रकाराचे तात्त्विक स्वरूप व निवडलेल्या नाट्य साहित्यकृतींचा अभ्यास अध्ययनासाठी असेल.
2	Vertical 1	Major
3	Type	Theory+ Practicum (Teaching Method: Lectures/ Group Discussion/ Project Work/ ppt / Field Trips / Debates)
4	Credit	4 Credits
5	Hours allotted	60 Hours
6	Marks allotted	100 Marks
7	Course Objectives: १. साहित्यप्रकाराची संकल्पना समजून घेणे २. नाटक या साहित्यप्रकाराची संकल्पना समजून घेणे ३. नाटक या साहित्यप्रकाराच्या स्वरूप वैशिष्ट्यांचा परिचय करून देणे. ४. नाटक या साहित्यप्रकाराच्या संहिता आणि प्रयोग या दोन अंगांचा परिचय करून देणे. ५. विद्यार्थ्यांना नाटकाचा आशय समजून घेता येणे, रसग्रहण व विश्लेषण करता येणे.	
8	Learning Outcomes: प्रस्तुत अभ्यासक्रम शिकल्यानंतर: LO1: विद्यार्थ्यांना साहित्यप्रकारांची संकल्पना समजून येईल. LO2: 'नाटक' या साहित्यप्रकाराची संकल्पना विद्यार्थी समजून घेतील.	

	LO3: 'नाटक' या साहित्यप्रकाराचे वेगळेपण विद्यार्थ्यांना शिकत येईल. LO4: विद्यार्थ्यांना 'नाटक' या साहित्यप्रकाराची रचनावैशिष्ट्ये समजून घेता येतील. LO5: नाटकातील व्यक्ती, समाज, संस्कृती, राजकारण, हितसंबंध, विचारसरणी इत्यादींचे विद्यार्थ्यांना विश्लेषण करता येईल, त्याशिवाय नाट्यकलेविषयी नवे भान निर्माण होईल.																												
9	Syllabus UNIT I: नाटक या साहित्यप्रकाराचे तात्त्विक विवेचन : (६० मिनिटांच्या १५ तासिका) श्रेयांकन १ ‘नाटक’या साहित्यप्रकाराचे स्वरूप अ) ‘नाटका’ची संकल्पना, नाटकाची दोन रूपे : संहिता व प्रयोग आ) नाट्यसंहितेतील घटक: नाट्यसूत्र, कथानक, पात्र, संवाद, भाषा, कालावकाश, रंगसूचना UNIT II: नाटकाचे प्रकार (६० मिनिटांच्या १५ तासिका) श्रेयांकन १ अ) शोकात्मिका, सुखात्मिका, प्रहसन, अतिरंजित नाट्य आ)वगनाट्य, चर्चानाट्य, दीर्घांक, एकांकिका UNIT III: नाटकाच्या संहितेचा अभ्यास १ (६० मिनिटांच्या १५ तासिका) श्रेयांकन १ विच्छा माझी पुरी करा – वसंत सबनीस UNIT IV: नाटकाच्या संहितेचा अभ्यास १ (६० मिनिटांच्या १५ तासिका) श्रेयांकन ढोलताशे- चं. प्र. देशपांडे																												
10	Scheme of Examination and Assessment Pattern Paper – 100 Marks External Examination: Semester End External - 60 marks Time: 2:00 hours Format of Question Paper Students have to solve 4 questions out of 6 All questions are compulsory: <table><tr><th>Q. No</th><th>Nature of Questions</th><th>Marks</th></tr><tr><td>Q1</td><td>Essay type question on Module 1</td><td>15</td></tr><tr><td>Q2</td><td>Essay type question on Module 2</td><td>15</td></tr><tr><td>Q3</td><td>Essay type question on Module 3</td><td>15</td></tr><tr><td>Q4</td><td>Essay type question on Module 4</td><td>15</td></tr><tr><td>Q5</td><td>Short notes 2 out of 4; one short note on each module</td><td>15</td></tr><tr><td>Q6</td><td>MCQs 15 out of 20, five MCQs on each module</td><td>15</td></tr><tr><td colspan="2"></td><td>Total 60</td></tr></table> Internal Examination: Continuous Evaluation - 40 marks <table><tr><th>Assessment / evaluation</th><th>Marks</th></tr><tr><td></td><td></td></tr></table>	Q. No	Nature of Questions	Marks	Q1	Essay type question on Module 1	15	Q2	Essay type question on Module 2	15	Q3	Essay type question on Module 3	15	Q4	Essay type question on Module 4	15	Q5	Short notes 2 out of 4; one short note on each module	15	Q6	MCQs 15 out of 20, five MCQs on each module	15			Total 60	Assessment / evaluation	Marks		
Q. No	Nature of Questions	Marks																											
Q1	Essay type question on Module 1	15																											
Q2	Essay type question on Module 2	15																											
Q3	Essay type question on Module 3	15																											
Q4	Essay type question on Module 4	15																											
Q5	Short notes 2 out of 4; one short note on each module	15																											
Q6	MCQs 15 out of 20, five MCQs on each module	15																											
		Total 60																											
Assessment / evaluation	Marks																												

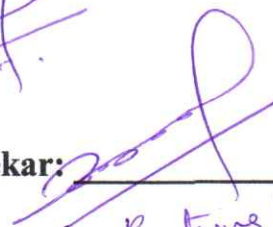
	1.	Class Test (Short notes/ MCQ's/ Match the Pairs/ Answer in one sentence/ Puzzles)	25
	2.	Project and presentation / Viva	15
			Total 40
11	REFERENCE BOOKS: १. नाटकातील चिन्ह, राजीव नाईक, संदर्भ प्रकाशन, ठाणे, १९९४ २. भारतीय प्रयोगकलांचा परिचय व इतिहास: नाट्य, राजीव नाईक, प्रवीण भोळे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, २०१० ३. मराठी वाङ्मयकोश : खंड-४ (समीक्षा-संज्ञा), (संपा.) विजया राज्याध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळ, मुंबई, २००२ ४. वाङ्मयीन संज्ञा-संकल्पना कोश, (संपा.) प्रभा गणोरकर आणि अन्य, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, २००१ ५. नाटक : एक वाङ्मयप्रकार, दत्ता भगत; यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठ, नाशिक, २००२ ६. रङ्गनायक, (संपा.) राजीव नाईक आणि इतर, आविष्कार प्रकाशन, मुंबई, १९८८ ७. नाटक आणि रंगभूमी परिभाषासंग्रह, विलास खोले,, महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळ मुंबई, २०२० ८. मराठी रंगभूमीच्या तीस रात्री: मकरंद साठे खंड १, २, ३, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, २०११ ९. मराठी नाटक आणि रंगभूमीचा इतिहास (आरंभापासून १९९० पर्यंत), प्रा. दत्ता भगत, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई, २०१९ १०. An Anatomy of Drama, Martin Esslin, Hill & Wang, New York, 1977 ११. The Elements of Drama, Styan J.L., Cambridge University Press, London, 1960 १२. ढोलताशे, शीतल पावसकर भोसले, नवअनुष्ठुभ, जानेवारी - फेब्रुवारी २००८ १३. ढोलताशे या नाटकावरील संहिता विश्लेषण, नाटक कालचं आणि आजचं, मराठी विभाग, मुंबई विद्यापीठ आणि सायन प्रकाशन, डिसेंबर २०११ १४. ढोलताशे: अस्सल प्रायोगिकतेचा अनुभव देणारी संहिता, नाटक सांगोपांग, नीलकंठ कदम, शब्दालय प्रकाशन, २०२३		

Syllabus prepared by:

Dr. Nitin Arekar, Chairperson, BOS, Marathi

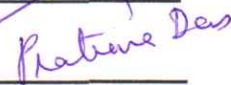

Name & Signature of the BoS Chairperson: Dr. Nitin Arekar:

Name & Signature of the Dean:

Prof. Pratima Das:

**Smt. Chandibai Himathmal Mansukhani College
(Autonomous)**

**First Year B.A.
(Marathi)**

Semester- I

**Vertical - 2
Minor
Not Applicable**

**with effect from
Academic Year 2025-2026**

**Smt. Chandibai Himathmal Mansukhani College
(Autonomous)**

**First Year B.A.
(Marathi)**

Semester- I

**Vertical - 3
Open Elective (OE) – 2 Credits**

**with effect from
Academic Year 2025-2026**

OPEN ELECTIVES (OE)

For First Year BA

(English, Marathi, Hindi, Sindhi, Economics, Political Science,
Psychology, Sociology, Geography, History, BAMMC)

Students are required to select any one OE subject from the list below

Sr. No.	Subject Name
1.	Renewable Energy
2.	Perfumeries
3.	Data Analysis in Excel
4.	Mushroom Cultivation : Training and Trading
5.	Essential Skills for Pet Rearing and Grooming
6.	Basics of Nutrition
7.	Basic Computer Skills for Digital Age
8.	Web Designing Essentials: HTML and CSS Styling Techniques
9.	Visual Design and Digital Tools : A Foundation for Animation
10.	Yoga and Fitness
11.	Basic Accounting
12.	Soft Skills for Corporate Readiness
13.	Business Statistics and SPSS
14.	Beautician : Strategic Business Planning
15.	Current Trends of Fashion Design: Financial Perspective
16.	Digital Marketing
17.	Managing Family Wealth through Family Office
18.	Online Trading in Stock Market

**Smt. Chandibai Himathmal Mansukhani College
(Autonomous)**

**First Year B.A.
(Marathi)**

Semester- I

Vertical – 4

**Vocational Skill Course (VSC) - 2 Credits
Skill Enhancement Course (SEC) - 2 Credits**

**with effect from
Academic Year 2025-2026**

Title: मराठी भाषा आणि संगणक – १

CHMMR13

Sr. No.	Heading	Particulars
1	Description the Course:	आजचे युग हे संगणकाचे युग मानले जाते. आजच्या काळात मानवी जीवनाचा बहुतांश भाग संगणकाने व्यापलेला आहे. तसेच भारतात संगणकीय व्यवहारांचा बहुतांश भाग हा इंग्रजी भाषेनेच व्यापलेला आहे. संगणकावर स्थानिक भाषा न वापरल्याने भारतीय स्थानिक भाषांचा विकास खुंटू शकतो आणि त्या केवळ बोली म्हणून तग धरून राहू शकतात. संगणकाला कळणारी मराठी भाषा (देवनागरी लिपी) संगणकामध्ये कशी कार्यान्वित करायची आणि युनिकोडप्रणीत मराठी टंकलेखन कसे करायचे याचा प्राधान्याने विचार व्हावा म्हणून हा अभ्यासक्रम तयार करण्यात आला आहे. मराठी भाषेच्या समयोचित वापरासाठी, संगणकावर हुकूमत मिळवण्यासाठी तसेच संगणकावरील मराठी भाषेचा वापर अधिकाधिक वाढवण्यासाठी हा अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरू शकतो.
2	Vertical 4	Vocational Skill Course
3	Type	Theory+ Practicum (Teaching Method: Lectures/ Group Discussion/ Project Work/ ppt / Field Trips / Debates)
4	Credit	2 Credits
5	Hours allotted	30 Hours
6	Marks allotted	50 Marks
7	Course Objectives: १. मराठी भाषा आणि संगणक यांची मैत्री घडवून आणणे. २. सोशल मीडिया आणि डिजिटल डोमेनशी विद्यार्थ्यांना परिचित करणे. ३. विद्यार्थ्यांना स्वतःचे PPT सादरीकरण बनविण्यासाठी सक्षम करणे. ४. व्यावसायिक हेतूसाठी सोशल मीडिया आणि मराठी युनिकोड वापरण्याच्या दृष्टीने विद्यार्थ्यांची कौशल्ये विकसित करणे. ५. विद्यार्थ्यांना सोशल मीडिया आणि युनिकोड वापर, फायदे आणि जोखीम याबद्दल जागरूक करणे.	
8	Learning Outcomes: प्रस्तुत अभ्यासक्रम शिकल्यानंतर: LO1: विद्यार्थी युनिकोड टंकलेखन (Marathi Typing) करू शकतील. LO2: विद्यार्थ्यांकडे ब्लॉग किंवा सोशल मीडिया खाते प्रभावीपणे सुरू करण्याची आणि चालवण्याची कौशल्ये असतील. LO3: विद्यार्थी त्यांच्या सादरीकरणाद्वारे वैयक्तिक आणि व्यावसायिक प्रगती साधण्यास सक्षम बनतील. LO4: विद्यार्थी युनिकोड आणि PPT चा वापर फायदेशीर तरीही सुरक्षित मार्गांनी करू शकतील. LO5: विद्यार्थ्यांना स्वतःला अर्थार्जनासाठी सक्षम होता येईल.	

9	SYLLABUS UNIT 1 : युनिकोड टंकलेखन आणि पॉवर पॉइंट सादरीकरण: परिचय (६० मिनिटांच्या १५ तासिका) श्रेयांकन १ UNIT 2 : युनिकोड टंकलेखन आणि पॉवरपॉइंट सादरीकरण-प्रात्यक्षिक (प्रत्यक्ष प्रयोगशाळेत प्रशिक्षण) (६० मिनिटांच्या १५ तासिका) श्रेयांकन १																											
10	Scheme of Examination and Assessment Pattern Paper – 100 Marks External Examination: Semester End External - 30 marks Time: 1:00 hours Format of Question Paper Students have to solve 2 questions out of 3 <table border="1"><thead><tr><th>Q. No</th><th>Nature of Questions</th><th>Marks</th></tr></thead><tbody><tr><td>Q1</td><td>Essay type question on Module 1</td><td>15</td></tr><tr><td>Q2</td><td>Essay type question on Module 2</td><td>15</td></tr><tr><td>Q3</td><td>MCQs 15 out of 20, five MCQs on each module</td><td>15</td></tr><tr><td colspan="2"></td><td>Total 30</td></tr></tbody></table> Internal Examination: Continuous Evaluation - 40 marks <table border="1"><thead><tr><th></th><th>Assessment / evaluation</th><th>Marks</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.</td><td>Class Test (Short notes/ MCQ's/ Match the Pairs/ Answer in one sentence/ Puzzles)</td><td>15</td></tr><tr><td>2.</td><td>Project and presentation / Viva</td><td>05</td></tr><tr><td colspan="2"></td><td>Total 20</td></tr></tbody></table>	Q. No	Nature of Questions	Marks	Q1	Essay type question on Module 1	15	Q2	Essay type question on Module 2	15	Q3	MCQs 15 out of 20, five MCQs on each module	15			Total 30		Assessment / evaluation	Marks	1.	Class Test (Short notes/ MCQ's/ Match the Pairs/ Answer in one sentence/ Puzzles)	15	2.	Project and presentation / Viva	05			Total 20
Q. No	Nature of Questions	Marks																										
Q1	Essay type question on Module 1	15																										
Q2	Essay type question on Module 2	15																										
Q3	MCQs 15 out of 20, five MCQs on each module	15																										
		Total 30																										
	Assessment / evaluation	Marks																										
1.	Class Test (Short notes/ MCQ's/ Match the Pairs/ Answer in one sentence/ Puzzles)	15																										
2.	Project and presentation / Viva	05																										
		Total 20																										
11	REFERENCE BOOKS १. आधुनिक माहिती तंत्रज्ञानाच्या विश्वात दीपक शिकारपूर, उज्ज्वल मराठे, उत्कर्ष प्रकाशन, पुणे, २०१७. २. युनिकोड तंत्र आणि मंत्र, माधव शिरवळकर, संगणक प्रकाशन, पुणे, २०१०. ३. युनिकोड व संगणकावर मराठीचा वापर (पुस्तिका), राममोहन खानापूरकर, मराठी अभ्यास केंद्र, ठाणे. ४. https://tmvs.marathigov.in/48 ५. मायक्रोसॉफ्ट पॉवरपॉइंट विकिपीडिया Wikipedia ६. https://g.co/kgs/KWtoty ७. https://drive.google.com/file/d/1exB-EdkNgRj1FJ-Ohm9TuimaqqVISG2Z/view?usp=sharing ८. https://drive.google.com/file/d/1exB-EdkNgRj1FJ-Ohm9TuimaqqVISG2Z/view?usp=sharing																											

Title: मुलाखत पूर्वतयारी आणि शब्दांकन – १

CHMMR14

Sr. No.	Heading	Particulars
1	Description the Course:	विद्यार्थ्यांना विविध कौशल्यांचा परिचय करून देणे हे नवे शैक्षणिक धोरण २०२० मध्ये अधोरेखित केलेले एक महत्वाचे सूत्र आहे. हे सूत्र प्रमाणभूत मानून विद्यार्थ्यांमधील लेखनकौशल्य आणि संभाषणकौशल्य विकसित करण्यास पूरक शैक्षणिक वातावरण निर्माण होईल अशा प्रकारच्या अभ्यासपत्रिकांची आखणी करण्यात आली आहे. प्रस्तुत अभ्यासपत्रिकेत मुलाखत घेणे आणि शब्दांकन करणे या प्रक्रियांशी संबंधित कौशल्यांचा, विशेषतः भाषिक कौशल्यांचा परिचय करून देणारे अभ्यासघटक निश्चित करण्यात आले आहेत. या कौशल्यांचा सैद्धांतिक आणि उपयोजित स्वरूपातील शैक्षणिक अनुभव घेण्याची संधी या अभ्यासपत्रिकेत अंतर्गत विद्यार्थ्यांना उपलब्ध होणार आहे. मुलाखत घेणे आणि शब्दांकन करणे या प्रक्रियांशी संबंधित कौशल्यांना व्यावसायिक पातळीवर महत्वाचे स्थान आहे. या अभ्यासपत्रिकेचे अध्ययन करताना विद्यार्थ्यांना प्राप्त होणारे अनुभव त्यांना संबंधित भाषिक कौशल्यांचे व्यावसायिक उपयोजन करण्यासाठी प्रेरणा देऊ शकतील.
2	Vertical 4	Skill Enhancement Course
3	Type	Theory+ Practicum (Teaching Method: Lectures/ Group Discussion/ Project Work/ ppt / Field Trips / Debates)
4	Credit	2 Credits
5	Hours allotted	30 Hours
6	Marks allotted	50 Marks
7	Course Objectives: १. विद्यार्थ्यांना स्पर्धापरीक्षांची तयारी आणि संभाषण कौशल्ये यांचा परिचय करून देणे २. विद्यार्थ्यांना 'मुलाखत' या संभाषणप्रकाराच्या स्वरूपाचा परिचय करून देणे. ३. मुलाखतकाराने करावयाच्या पूर्वतयारीची विद्यार्थ्यांना ओळख करून देणे. ४. विद्यार्थ्यांना 'शब्दांकन' ही संकल्पना आणि शब्दांकन करण्यासाठी आवश्यक असणाऱ्या कौशल्यांचा परिचय करून देणे. ५. विद्यार्थ्यांना प्रत्यक्ष शब्दांकन करण्यासाठी प्रोत्साहित करणे.	
8	Learning Outcomes: प्रस्तुत अभ्यासक्रम शिकल्यानंतर: LO1: विद्यार्थ्यांना स्पर्धापरीक्षांची तयारी आणि संभाषण कौशल्ये यांचा परिचय होईल. LO2: विद्यार्थ्यांना 'मुलाखत' या संभाषणप्रकाराच्या स्वरूपाचा परिचय होईल. LO3: मुलाखतकाराने करावयाच्या पूर्वतयारीची विद्यार्थ्यांना ओळख होईल. LO4: विद्यार्थ्यांना 'शब्दांकन' ही संकल्पना आणि शब्दांकन करण्यासाठी आवश्यक असणाऱ्या कौशल्यांचा परिचय करून	

	देऊन त्यांना प्रत्यक्ष शब्दांकन करण्यासाठी प्रोत्साहित होतील. LO5: विद्यार्थ्यांना स्वतःला अर्थार्जनासाठी सक्षम होता येईल.																											
9	Syllabus UNIT 1 : मुलाखत : (६० मिनिटांच्या १५ तासिका) श्रेयांकन १ अ) मुलाखत: स्वरूप व प्रकार (६० मिनिटांच्या ७ तासिका) १) मुलाखतीचे स्वरूप, प्रकारांचा परिचय २) विविध माध्यमांसाठी मुलाखत ३) पूर्वतयारी (मुलाखतकार) ४) प्रात्यक्षिक (६० मिनिटांच्या ८ तासिका) UNIT 2 : शब्दांकन: (६० मिनिटांच्या १५ तासिका) श्रेयांकन १ अ) संकल्पना, स्वरूपविशेष आणि शब्दांकनांच्या प्रकारांचा परिचय (६० मिनिटांच्या ७ तासिका) आ) प्रात्यक्षिक (६० मिनिटांच्या ८ तासिका)																											
10	Scheme of Examination and Assessment Pattern Paper – 100 Marks External Examination: Semester End External - 30 marks Time: 1:00 hours Format of Question Paper Students have to solve 2 questions out of 3 <table border="1"><thead><tr><th>Q. No</th><th>Nature of Questions</th><th>Marks</th></tr></thead><tbody><tr><td>Q1</td><td>Essay type question on Module 1</td><td>15</td></tr><tr><td>Q2</td><td>Essay type question on Module 2</td><td>15</td></tr><tr><td>Q3</td><td>MCQs 15 out of 20, five MCQs on each module</td><td>15</td></tr><tr><td colspan="2"></td><td style="text-align: right;">Total 30</td></tr></tbody></table> Internal Examination: Continuous Evaluation - 40 marks <table border="1"><thead><tr><th></th><th>Assessment / evaluation</th><th>Marks</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.</td><td>Class Test (Short notes/ MCQ's/ Match the Pairs/ Answer in one sentence/ Puzzles)</td><td>15</td></tr><tr><td>2.</td><td>Project and presentation / Viva</td><td>05</td></tr><tr><td colspan="2"></td><td style="text-align: right;">Total 20</td></tr></tbody></table>	Q. No	Nature of Questions	Marks	Q1	Essay type question on Module 1	15	Q2	Essay type question on Module 2	15	Q3	MCQs 15 out of 20, five MCQs on each module	15			Total 30		Assessment / evaluation	Marks	1.	Class Test (Short notes/ MCQ's/ Match the Pairs/ Answer in one sentence/ Puzzles)	15	2.	Project and presentation / Viva	05			Total 20
Q. No	Nature of Questions	Marks																										
Q1	Essay type question on Module 1	15																										
Q2	Essay type question on Module 2	15																										
Q3	MCQs 15 out of 20, five MCQs on each module	15																										
		Total 30																										
	Assessment / evaluation	Marks																										
1.	Class Test (Short notes/ MCQ's/ Match the Pairs/ Answer in one sentence/ Puzzles)	15																										
2.	Project and presentation / Viva	05																										
		Total 20																										
11	REFERENCE BOOKS १. शब्दांकन, शब्दरूची, ऑगस्ट, २०१८ २. आम्हीही इतिहास घडवला, उर्मिला पवार, मीनाक्षी मून, सुगावा प्रकाशन, १९८९ ३. शब्दांकित, नीतिन दत्तात्रेय आरेकर, डिंपल पब्लिकेशन, मुंबई, २०२२ ४. मास्तरांची सावली, शब्दांकन - नेहा सावंत, डिंपल पब्लिकेशन, मुंबई, २०१४ ५. सांगाथची गोष्ट म्हणजे, शब्दांकन - नेहा सावंत, डिंपल पब्लिकेशन, मुंबई २०१२																											

	६. मी तो हमाल, आप्पा कोरपे, शब्दांकन - अश्विनी कावळे, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर, २०१५ ७. पोलादी बाया, दीपा पवार, हरिती प्रकाशन, पुणे ८. व्यावहारिक मराठी, ल. रा. नसिराबादकर, भाषाविकास संशोधन संस्था, कोल्हापूर, २०२३
--	---

Department of Marathi:

Dr. Nitin Arekar, Chairperson, BOS, Marathi

Name & Signature of the BoS Chairperson: Dr. Nitin Arekar:

Name & Signature of the Dean: Prof. Pratima Das:

Pratima Das

**Smt. Chandibai Himathmal Mansukhani College
(Autonomous)**

First Year B.A.

Semester- I

Vertical -5

Ability Enhancement Course (AEC) -2 Credits

Value Education Course (VEC) - 2 Credits

**with effect from
Academic Year 2025-2026**

**Smt. Chandibai Himathmal Mansukhani College
(Autonomous)**

**First Year B. A.
(AEC- Ability Enhancement Course)**

Semester- I

Title: Communication Skills in English

**Vertical - 5
AEC - 2 Credits**

**with effect from
Academic Year 2025-2026**

Title: Communication Skills in English
Course Code: CHMARTAECI

Sr. No.	Heading	Particulars
1	Description of the Course:	Communication Skills in English is an Ability Enhancement Course designed to strengthen learners' foundational skills in English language communication, which is essential for academic success and professional competence in a globalized world. This course equips first-year undergraduate students with core competencies in Listening, Speaking, Reading, and Writing (LSRW), integrating traditional and digital forms of communication. By using a skill-based and learner-centric approach, the course develops not just linguistic ability but also confidence, clarity, and creativity in expression. Emphasis is placed on real-life application and employability, such as drafting professional documents, preparing for interviews, and speaking effectively in diverse social and work-related settings. The course also introduces learners to digital communication etiquette and strategies for enhancing their English proficiency through independent learning.
2	Vertical 5	AEC- Ability Enhancement Course
3	Type	Theory+ Tutorial (Teaching Methods: Lecture/ Discussion/ Presentation/ Reading sessions/ Worksheets/ Listening exercises etc.)
4	Credit	2 Credits
5	Hours allotted	30 Hours
6	Marks allotted	50 Marks
7	Course Objectives: 1. To develop functional proficiency in English by focusing on the core LSRW skills for personal, academic, and professional communication. 2. To introduce students to professional contexts where English communication is essential (interviews, presentations, digital interactions). 3. To equip students to comprehend and interpret a variety of texts with analytical and critical insight.	

	4. To familiarize students with digital communication tools and netiquette for effective virtual communication.
8	Learning Outcomes: Students will be able to LO-1: Apply LSRW skills effectively in academic, social, and professional settings. LO-2: Demonstrate fluency and clarity in speaking and writing, with appropriate tone and register. LO-3: Interpret written and audio-visual texts from various domains with a critical understanding. LO-4: Prepare professional documents and communicate using contemporary digital platforms with confidence.
9	Syllabus UNIT I: Listening and Reading for Academic and Professional Purposes 1. Understanding Communication in Context: • Role of English in professional and global contexts • Modes of communication: Verbal, Non-verbal, Visual, and Digital • Characteristics of professional communication (clarity, brevity, tone, audience awareness) 2. Listening Skills: • Listening to professional conversations (e.g., meetings, interviews, news reports) • Identifying tone, emphasis, and implied meaning • Listening for argument, perspective, and intent • Activities: Note-taking, summarizing, identifying key takeaways 3. Reading Skills: • Reading job advertisements, email threads, and formal reports • Identifying purpose and structure in professional texts • Inference and contextual meaning • Grammar Focus: Prepositions, Modal verbs, Sentence transformation, Error correction, Collocations <i>Texts: Passages from industry reports, editorials, HR communications, NGO newsletters, and workplace scenarios.</i> UNIT II: Speaking and Writing for Employability (15 Lectures) 1. Speaking Skills: • Group Discussions: Types, format, participation strategies • Mock Interviews: Responding to commonly asked questions, body language, tone • Role Plays: Customer service dialogue, workplace communication, formal introductions • Presentation Skills: Structure, visual aids, delivery techniques 2. Writing Skills: • Email Etiquette: Writing formal and Semi-formal emails • Cover Letters and Resumes: Targeted for specific job roles

	• Writing Minutes of Meeting and Notices • Report Writing: Internship/Workplace reports • Grammar Focus: Sentence connectors, Subject-verb agreement, Active/Passive voice Tasks: • Drafting a formal job application with resume • Writing professional emails and LinkedIn summaries • Preparing and presenting a 2-minute speech																														
10	Scheme of Examination and Assessment Pattern Paper – 50 Marks External Examination: Semester End External - 30 marks Time: 1:00 hour Format of Question Paper All questions are compulsory: <table border="1"><thead><tr><th>Question No</th><th>Nature of Questions</th><th>Marks</th></tr></thead><tbody><tr><td>Q. 1</td><td>Short Notes (Attempt any 2 out of 4) (Unit 1)</td><td>10</td></tr><tr><td>Q. 2</td><td>Unseen Passage (200–250 words): - Content-based questions (6 marks) - Grammar (4 marks) (Unit 1)</td><td>10</td></tr><tr><td>Q. 3</td><td>Writing Skill Task (Attempt 1 out of 2) (e.g., Email, Cover Letter, Notice, Report) (Unit 2)</td><td>10</td></tr><tr><td colspan="2">Total</td><td>30</td></tr></tbody></table> Internal Examination: Continuous Evaluation - 20 marks <table border="1"><thead><tr><th></th><th>Assessment / evaluation</th><th>Marks</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.</td><td>a) Performance in Activities: Includes individual/group presentations, formal/informal conversation practice, etc. Conducted in scheduled batches before Semester End Examination.</td><td>10</td></tr><tr><td>2.</td><td>b) Participation in Lectures: Based on classroom engagement and active response during Listening Skills and related tasks.</td><td>05</td></tr><tr><td>3.</td><td>c) Attendance: Attendance percentage will be evaluated to award marks.</td><td>05</td></tr><tr><td colspan="2">Total</td><td>20</td></tr></tbody></table>	Question No	Nature of Questions	Marks	Q. 1	Short Notes (Attempt any 2 out of 4) (Unit 1)	10	Q. 2	Unseen Passage (200–250 words): - Content-based questions (6 marks) - Grammar (4 marks) (Unit 1)	10	Q. 3	Writing Skill Task (Attempt 1 out of 2) (e.g., Email, Cover Letter, Notice, Report) (Unit 2)	10	Total		30		Assessment / evaluation	Marks	1.	a) Performance in Activities: Includes individual/group presentations, formal/informal conversation practice, etc. Conducted in scheduled batches before Semester End Examination.	10	2.	b) Participation in Lectures: Based on classroom engagement and active response during Listening Skills and related tasks.	05	3.	c) Attendance: Attendance percentage will be evaluated to award marks.	05	Total		20
Question No	Nature of Questions	Marks																													
Q. 1	Short Notes (Attempt any 2 out of 4) (Unit 1)	10																													
Q. 2	Unseen Passage (200–250 words): - Content-based questions (6 marks) - Grammar (4 marks) (Unit 1)	10																													
Q. 3	Writing Skill Task (Attempt 1 out of 2) (e.g., Email, Cover Letter, Notice, Report) (Unit 2)	10																													
Total		30																													
	Assessment / evaluation	Marks																													
1.	a) Performance in Activities: Includes individual/group presentations, formal/informal conversation practice, etc. Conducted in scheduled batches before Semester End Examination.	10																													
2.	b) Participation in Lectures: Based on classroom engagement and active response during Listening Skills and related tasks.	05																													
3.	c) Attendance: Attendance percentage will be evaluated to award marks.	05																													
Total		20																													
11	REFERENCES: 1. Anderson, Paul V. <i>Technical Communication: A Reader-Centered Approach</i>. 9th ed., Cengage Learning, 2017. 2. Bailey, Stephen. <i>Academic Writing: A Handbook for International Students</i>. 5th ed., Routledge, 2018. 3. Cambridge University Press. <i>English for the Workplace: A Resource Book for Communication Skills</i>. Cambridge UP, 2016. 4. Carnegie, Dale. <i>The Quick and Easy Way to Effective Speaking</i>. Pocket Books, 1990. 5. Covey, Stephen R. <i>The 7 Habits of Highly Effective People: Powerful Lessons in Personal Change</i>. Simon & Schuster, 2004.																														

6. Crystal, David. *English as a Global Language*. 2nd ed., Cambridge UP, 2003.
7. Eberhard, Jane, et al. *Developing Academic Literacy: A Handbook for International Students*. Palgrave Macmillan, 2022.
8. Goleman, Daniel. *Working with Emotional Intelligence*. Bantam, 1998.
9. Guffey, Mary Ellen, and Dana Loewy. *Essentials of Business Communication*. 12th ed., Cengage Learning, 2021.
10. Hamp-Lyons, Liz, and Ben Heasley. *Study Writing: A Course in Written English for Academic and Professional Purposes*. Cambridge UP, 2006.
11. Jones, Leo. *Cambridge Advanced Communication Skills*. Cambridge UP, 1989.
12. Kaul, Asha. *Effective Business Communication*. 2nd ed., PHI Learning, 2015.
13. Lesikar, Raymond V., et al. *Business Communication: Connecting in a Digital World*. 13th ed., McGraw-Hill Education, 2014.
14. Locker, Kitty O., and Donna Kienzler. *Business and Administrative Communication*. 11th ed., McGraw-Hill Education, 2018.
15. Palfrey, John, and Urs Gasser. *Born Digital: Understanding the First Generation of Digital Natives*. Basic Books, 2016.
16. Raman, Meenakshi, and Sangeeta Sharma. *Technical Communication: Principles and Practice*. 3rd ed., Oxford UP, 2015.
17. Rizvi, M. Ashraf. *Effective Technical Communication*. Tata McGraw-Hill, 2005.
18. Seely, John. *Oxford Guide to Effective Writing and Speaking: How to Communicate Clearly*. Oxford UP, 2013.
19. Thill, John V., and Courtland L. Bovee. *Excellence in Business Communication*. 13th ed., Pearson, 2017.

Department of English:

Sr. No	Name of the Faculty	Designation and College	Signature
1.	Prof. (Dr.) Pratima Das	Head & Professor, Dept. of English, Smt. CHM College	<i>Pratima Das</i>
2.	Prof. (Dr.) Kailas Aute	Professor, Dept. of English, Smt. CHM College	<i>Kailas Aute</i>
3.	Mr. Ananda Pandhare	Asst. Professor, Dept. of English, Smt. CHM College	<i>Ananda Pandhare</i>
4.	Ms. Sana Karale	Asst. Professor, Dept. of English, Smt. CHM College	<i>Sana Karale</i>

Name & Signature of the Ad hoc BoS Chairperson: Prof. (Dr). Pratima Das *Pratima Das*

Name & Signature of the Dean: Prof. (Dr). Pratima Das *Pratima Das*

**Smt. Chandibai Himathmal Mansukhani College
(Autonomous)**

First Year

Semester- I

**Title: Environmental Management and Sustainable
Development-I**

**Vertical - 5
VEC- 2 Credits**

**with effect from
Academic Year 2025-2026**

Title: Environmental Management and Sustainable Development-I**Course Code: CHMVECI**

Sr. No.	Heading	Particulars
1	Description of the Course:	This course introduces students to the basics of environmental management and sustainable development. It explains how ecosystems work, the importance of biodiversity, and the need to protect our natural resources. Students will learn about different environmental problems, human impact on nature, and how to manage disasters. The course also covers Indian environmental movements, ethics, and the role of public awareness. Real-life examples and case studies help students understand the connection between nature and human communities in a simple and practical way.
2	Vertical 5	VEC
3	Type & Teaching methods	Theory + Practicum Lecture/Discussion/Presentation/Case study,etc
4	Credits	2 Credits
5	Hours allotted	30 Hours
6	Marks allotted	50 Marks
7	Course Objectives: 1. To introduce about ecosystems, biodiversity and to make aware for the need of conservation. 2. To sensitize students towards environmental concerns, issues, and impacts of human population. 3. To analyze the impact of human population growth and development activities on the environment, including issues related to displacement, disaster response, and rehabilitation. 4. To foster awareness of environmental ethics and the role of cultural and social movements in shaping sustainable environmental practices through communication, policy, and activism.	
8	Learning Outcomes: Students will be able to - LO1: Explain the interrelationships within ecosystems and analyze energy flow and succession, using examples from various ecological zones. - LO2: Critically evaluate biodiversity levels and conservation strategies, applying knowledge of endemic species, threats, and ecological services to real-world scenarios. - LO3: Assess the socio-environmental implications of population growth, displacement, and disasters, incorporating case studies to understand sustainable development challenges.	

	LO4: Demonstrate an understanding of environmental ethics and advocacy, by interpreting the influence of cultural values, environmental movements, and communication strategies on sustainability.									
9	Syllabus UNIT I: Ecosystems, Biodiversity and Conservation • Introduction, structure, and function of ecosystems; Energy flow: food chains, food webs and ecological succession. Case studies of the following: a) Forest ecosystem b) Grassland ecosystem c) Desert ecosystem d) Aquatic ecosystems (ponds, streams, lakes, rivers, oceans, estuaries) • Levels of biological diversity: genetic, species and ecosystem diversity; Biogeographic zones of India; Biodiversity patterns • India as a mega-biodiversity nation; Endangered and endemic species of India • Threats to biodiversity: Habitat loss, poaching of wildlife, man-wildlife conflicts, biological invasions; Conservation of biodiversity: In-situ and Ex-situ conservation of biodiversity. • Ecosystem and biodiversity services: Ecological, economic, social, ethical, aesthetic and Informational value UNIT II: Human Communities and the Environment • Human population growth: Impacts on environment, human health and welfare. • Resettlement and rehabilitation of project affected persons; case studies. • Disaster management: floods, earthquake, cyclones and landslides. • Environmental movements: Chipko, Silent valley, Bishnois of Rajasthan. • Environmental ethics: Role of Indian and other religions and cultures in environmental conservation. • Environmental communication and public awareness, case studies (e.g. CNG vehicles in Delhi).									
10	Assessment Pattern Scheme of Examination and Assessment Pattern Paper – 50 Marks External Examination: Semester End External - 30 marks Time: 1:00 hours Format of Question Paper Attempt any 3 out of 4 questions. <table><tr><th>Question No.</th><th>Nature of Questions</th><th>Marks</th></tr><tr><td>Q.1</td><td>Theory based on Unit I</td><td>10</td></tr><tr><td>Q.2</td><td>Theory based on Unit I</td><td>10</td></tr></table>	Question No.	Nature of Questions	Marks	Q.1	Theory based on Unit I	10	Q.2	Theory based on Unit I	10
Question No.	Nature of Questions	Marks								
Q.1	Theory based on Unit I	10								
Q.2	Theory based on Unit I	10								

Q.3	Theory based on Unit II	10
Q.4	Theory based on Unit II	10
		Total 30

Internal Examination: Continuous Evaluation - 20 marks

	Assessment / evaluation	Marks
1.	Class Test, Creative writing/visits/role play (Short notes/ MCQ's/ Match the Pairs/ Answer in one sentence/ Quiz)	10
2.	Project /Presentation / Viva/Group Discussion/Case study	10
		Total 20

11

REFERENCES :

1. Carson, R. 2002. Silent Spring. Houghton Mifflin Harcourt.
2. Gadgil, M., & Guha, R. 1993. This Fissured Land: An Ecological History of India. Univ. of California Press.
3. Gleeson, B. and Low, N. (eds.) 1999. Global Ethics and Environment, London, Routledge.
4. Gleick, P. H. 1993. Water in Crisis. Pacific Institute for Studies in Dev., Environment & Security. Stockholm Env. Institute, Oxford Univ. Press.
5. Sodhi, N.S., Gibson, L. & Raven, P.H. (eds). 2013. Conservation Biology: Voices from the Tropics. John Wiley & Sons.
6. Thapar, V. 1998. Land of the Tiger: A Natural History of the Indian Subcontinent.
7. Warren, C. E. 1971. Biology and Water Pollution Control. WB Saunders.
8. Wilson, E. O. 2006. The Creation: An appeal to save life on earth. New York: Norton.
9. Harper, Charles L. (2017) Environment and Society, Human Perspectives on Environmental Issues 6th Edition. Routledge.
10. Rajagopalan, R. (2011). Environmental Studies: From Crisis to Cure. India: Oxford University Press.
11. Harris, Frances (2012) Global Environmental Issues, 2nd Edition. Wiley- Blackwell.

Name & Signature of the Dean & Ad-hoc BoS Chairperson (Interdisciplinary):

[Signature]
Dr. Nitin Arekar

**Smt. Chandibai Himathmal Mansukhani College
(Autonomous)**

First Year B. A.

Semester- I

Vertical – 6

**On-Job Training (OJT) - 2 Credits
Field Project (FP) - 2 Credits
Research Project (RP) - 2 Credits
Co-Curricular Course (CC) - 2 Credits
Community Engagement Program (CEP) – 2 Credits**

Not Applicable

**with effect from
Academic Year 2025-2026**